

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (68) TÈXTIL (4). PENTINATGES ARCH S.A.

El 4 de març de 1911 es constitueix a Terrassa la societat col·lectiva Costa, Arch i Figuerola per dedicar-se a la fabricació de pentinats de llana. El capital social inicial es de 3000 ptes. aportat a raó de 1000 ptes. per cadascun dels 3 socis; Domènec Costa i Molins, Andreu Arch i Marcet i Baldomer Figuerola i Garreta.

Andreu Arch és el titular d'una indústria d'acabats de teixits, fundada el 1850 i situada al carrer de la Rutlla, 45 i és també soci de Biosca i Cia., dedicada a la fabricació de teixits de lli. Un informe comercial de l'època li calculava un capital entre les 3 empreses de més de mig milió de pessetes apart finques valorades en 100.000 ptes. Andreu Arch era fill de Josep Arch i Figueras, primer president que tingué la Agrupació Regionalista quan es va fundar a finals de 1890 i regidor pels catalanistes elegit a les eleccions municipals de 1893. Andreu Arch, malgrat no compartir l'ideari de la Dictadura, fou nomenat de la Junta de vocals associats de l'Ajuntament de Terrassa, l'octubre de 1923 pel govern militar. També formà part de la candidatura de l'Associació Catalanista a les eleccions municipals de 1931. Domènec Costa, cunyat d'Andreu Arch era un dels tres socis de Bosch Duran i Costa de filats i teixits de llana fins que se'n separà, llavors l'empresa seguí amb la raó social Bosch i Duran. El tercer soci Baldomer Figuerola serà el soci que es cuidarà de la fabricació, per la qual cosa percebrà un sou de 60 ptes. setmanals.

Costa, Arch i Figuerola s'instal·la al número 15 de la Rambla en un local propietat de Manel Targarona per un lloguer de 2500 ptes. anuals.

Els inicis de l'empresa no foren pas reeixits. Els resultats de 1912, 1913 i 1914 comporten pèrdues que son finançades amb aportacions dels Srs. Arch i Costa. El Balanç de 1914, però no és signat pèr Figuerola, bloquejant així la continuïtat de l'empresa. Juristes prestigiosos com Vallès i Pujals per part dels socis Arch i Costa i Joan Santamaria primer i després Palet i Barba per Figuerola no aconsegueixen arribar a un acord. Llavors, Andreu Arch decideix instar una demanda a la societat pel seu crèdit de 106483 ptes. El 27 de febrer de 1915 l'empresa

Escritura de constitució de la societat Costa i Arch (1916)

es posada sota administració judicial i el 22 de juliol Andreu Arch s'adjudica la maquinària en subhasta judicial. No acaba però el conflicte per liquidar la societat que es deixarà al laude de 3 àrbitres, Miquel Alavedra, Josep Rigol i Casanovas i Francesc Salvans i Armengol que el dictaran el 25 de maig de 1916. El 15 de juliol se signa ja la dissolució de la societat i la constitució d'una societat nova Costa i Arch, formada només ara per aquestes dues persones. El Capital es de 2000 ptes aportades a raó de 1000 ptes. cada soci. Els anys de la primera guerra mundial són molt favorables per la indústria tèxtil i la nova societat obté, aquests anys, molts bons resultats.

El 1920, venç el contracte de lloguer de la nau i el propietari obliga la societat a optar entre comprar-lo o desallotjar-lo i Costa i Arch compra el 24 de març per 110.000 ptes la nau amb els terrenys que formen la illeta Rambla - Watt - Arquimedes - Infant Martí.

El 22 de setembre de 1919 havia mort Domènec Costa i hereten la seva part a la societat la seva muller Teresa Arch i Marcet i les seves filles Adelaida, Josepa i Dolors Costa i Arch que seran representades per la seva mare. El desembre de 1922 en un accident en el port de Barcelona -s'enfonsa una "golondrina"- mor Josepa Costa i Arch, el seu marit, el seu fill i una serventa. El gener de 1928 mor Teresa Arch i Marcet i el juny del mateix any la societat atorga poders a Pere Arch i Brossa, fill d'Andreu Arch.

El 1937 Costa i Arch es col·lectivitzada i es nomenat director Francesc Rosique i inventor de la Generalitat, Ignasi Batallé i Cusidó. El desembre d'aquest any, aquest darrer serà substituït per Josep Mota. En el període de guerra en l'edifici i terrenys de l'empresa es destinaran a caserna militar amb la denominada "Hogar del Soldado".

Ja a la postguerra, el 25 de novembre de 1940, Andreu Arch compra als altres socis les seves participacions i esdevé propietari únic. El 5 de desembre següent constitueix la societat anònima Peinajes Arch, S.A., amb un capital de 500.000 pts. aportat 450.000 per Andreu Arch amb immoble i maquinària i la resta pel seu fill Pere Arch i la seva nora Mercè Casanovas.

El desembre de 1945 el capital s'amplia fins a 750.000 pts. El 1946 mor Andreu Arch, principal accionista de la societat. Aquest mateix any la societat edifica nous locals al xamfrà Arquimedes / Infant Martí segons un projecte de l'arquitecte Bassols. L'empresa dona treball a 42 treballadors.

El 1961 es nomena Josep Arch i Casanovas, fill de Pere Arch nou gerent de l'empresa. La riuada de la tardor de 1962 afecta l'empresa, aigua i fang inunden els locals. La societat valora les pèrdues en prop de 3.800.000 ptes bàsicament de la maquinària i de les matèries.

El 1978 la família Arch ven les accions de la societat. Els compradors traslladaran el 1979 la maquinària a un altre local del carrer Mura i uns anys després tancaran la fàbrica.

RAFAEL COMAS